

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental research) ชนิดสองกลุ่ม วัดก่อนและหลังการทดลอง (The Pretest - Posttest Design with Nonequivalent Groups) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางต่อ ความพึงพอใจในบริการของผู้คลอดและครอบครัวและสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส ระหว่างกลุ่ม ที่ได้รับโปรแกรมการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางและกลุ่มที่ได้รับการดูแลปกติของ โรงพยาบาล

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองประกอบด้วย กลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม เป็นกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม เป็นกลุ่มที่ได้รับการดูแลปกติของโรงพยาบาล ซึ่งมีรูปแบบการวิจัย ดังนี้

O_1	X	O_2 Y_1
O_3		O_4 Y_2

กลุ่มทดลอง

กลุ่มควบคุม

ภาพที่ 2 รูปแบบการวิจัย

O_1, O_3 หมายถึง การประเมินสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสก่อนการทดลอง โดยการประเมินในวันที่มารับบริการที่หน่วยฝากครรภ์

X หมายถึง การใช้โปรแกรมการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง

Y_1, Y_2 หมายถึง การประเมินความพึงพอใจในบริการของผู้คลอดและครอบครัว โดยการประเมินในระยะ 24 ชั่วโมงหลังคลอด

O_2, O_4 หมายถึง การประเมินสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสหลังการทดลอง โดยการประเมินในระยะ 4 สัปดาห์หลังคลอด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ผู้คลอดและครอบครัวที่เข้ารับบริการที่หน่วยฝากครรภ์ ที่โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยบูรพา

กลุ่มตัวอย่าง ผู้คลอดและครอบครัวที่เข้ารับบริการที่หน่วยฝากครรภ์และรับบริการคลอดที่โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยบูรพา ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2548 – มีนาคม 2549

คุณสมบัติผู้คลอด

1. อายุครรภ์ 32 สัปดาห์ขึ้นไป
2. มีอายุระหว่าง 18-30 ปี
3. การตั้งครรภ์ครั้งนี้เป็นครั้งแรก
4. ไม่มีภาวะเสี่ยงทั้งระยะตั้งครรภ์และระยะคลอด
5. ฝากครรภ์อย่างน้อย 2 ครั้ง
6. การคลอดครั้งนี้เป็นการคลอดปกติ
7. มีความยินดีและเต็มใจเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้

คุณสมบัติครอบครัว

ครอบครัว คือ สามีนของผู้คลอด

1. สามารถเข้ารับการเตรียมตัวในการดูแลผู้คลอดได้
2. มีอายุ 18 ปีขึ้นไป
3. มีความยินดีและเต็มใจเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการจับสลากเลือกวัน โดยที่ผู้วิจัยสำรวจวันที่หน่วยฝากครรภ์เปิดให้บริการ ซึ่งมี 2 วัน ได้แก่ วันพุธ และวันศุกร์ โดยจับสลากผู้ที่มาฝากครรภ์วันพุธเป็นกลุ่มควบคุม ส่วนผู้ที่มาฝากครรภ์วันศุกร์เป็นกลุ่มทดลอง

กลุ่มควบคุม ได้แก่ ผู้คลอดและครอบครัวที่ได้รับการดูแลตามปกติของโรงพยาบาล จำนวน 10 ครอบครัว

กลุ่มทดลอง ได้แก่ ผู้คลอดและครอบครัวที่ได้รับโปรแกรมการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง จำนวน 10 ครอบครัว

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภท คือ

1. เครื่องมือประกอบการวิจัย ได้แก่

1.1 คู่มือให้ความรู้แก่พยาบาลในเรื่องการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง

1.2 โปรแกรมการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง

1.3 คู่มือการใช้โปรแกรมการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางที่ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล

1.4 แผนการสอนเรื่อง “ การปฏิบัติตัวในระยะคลอดสำหรับผู้คลอดและครอบครัว ”

1.5 คู่มือการปฏิบัติตัวในระยะคลอดสำหรับผู้คลอดและครอบครัว

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

2.1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้คลอดและครอบครัว

2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจในบริการของผู้คลอดและครอบครัว

2.3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสของผู้คลอดและครอบครัว

การสร้างเครื่องมือ

1. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ดำเนินการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1.1 คู่มือให้ความรู้แก่พยาบาลในเรื่องการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เพื่อให้ความรู้แก่พยาบาลในการให้การดูแลผู้คลอดตามโปรแกรมการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง ได้ศึกษาจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นเนื้อหา ประกอบด้วย

1.1.1 แนวคิดและองค์ประกอบในการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง

1.1.2 หลักการการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง

1.1.3 การนำหลักการการดูแลที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางมาปฏิบัติในการให้บริการ

1.1.4 บทบาทของพยาบาลในการส่งเสริมให้เกิดการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง

1.1.5 ประโยชน์ของการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางที่เกิดขึ้นแก่ผู้คลอดและครอบครัว

1.2 โปรแกรมการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง สร้างโดย

1.2.1 ผู้วิจัยเชิญเจ้าหน้าที่ห้องคลอดจำนวน 4 ท่านประชุมพร้อมกัน 3 ครั้ง ดังนี้
ครั้งที่ 1 ผู้วิจัยให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่พยาบาลห้องคลอดตามคู่มือการให้ความรู้ใน

เรื่องการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางและซักถามข้อสงสัย

ครั้งที่ 2 ผู้วิจัยร่วมกับเจ้าหน้าที่พยาบาลห้องคลอดนำแนวคิดเกี่ยวกับการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางและนำผลการสำรวจปัญหาของการดูแลในระยะคลอดที่ได้รวบรวมมาจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ มาวิเคราะห์เพื่อสร้าง โปรแกรมการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางตามความคาดหวังและความต้องการของผู้คลอดต่อการดูแลในระยะคลอด

ครั้งที่ 3 ผู้วิจัยจัดทำร่างร่วมกับเจ้าหน้าที่พยาบาลห้องคลอด ร่วมกันวิเคราะห์และสรุปโปรแกรมการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางและเสนอแนะความเป็นไปได้ของแต่ละข้อ

1.2.2 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลนำมาสรุปเพื่อร่าง โปรแกรมการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง

1.2.3 ผู้วิจัยนำร่าง โปรแกรมการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางไปให้เจ้าหน้าที่ห้องคลอดโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยบูรพาตรวจสอบซ้ำ เพื่อปรับปรุงรูปแบบให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

1.2.4 ผู้วิจัยนำโปรแกรมการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางที่สร้างขึ้นนำไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้แก่ นายแพทย์ทางสูติศาสตร์ 1 ท่าน อาจารย์ทางการพยาบาลมารดาทารก 2 ท่าน หัวหน้าพยาบาลห้องคลอด 1 ท่าน รองหัวหน้าพยาบาลห้องคลอด 1 ท่าน เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ของโปรแกรมและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม จากนั้นผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไข

1.2.5 จัดทำโปรแกรมการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางเพื่อนำไปใช้จริง ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่

1.2.5.1 การให้ผู้คลอดและครอบครัวมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจและวางแผนการดูแล

1.2.5.2 การให้ข้อมูลอย่างเพียงพอ

1.2.5.3 การจัดบรรยากาศเป็นส่วนตัวและอำนวยความสะดวก

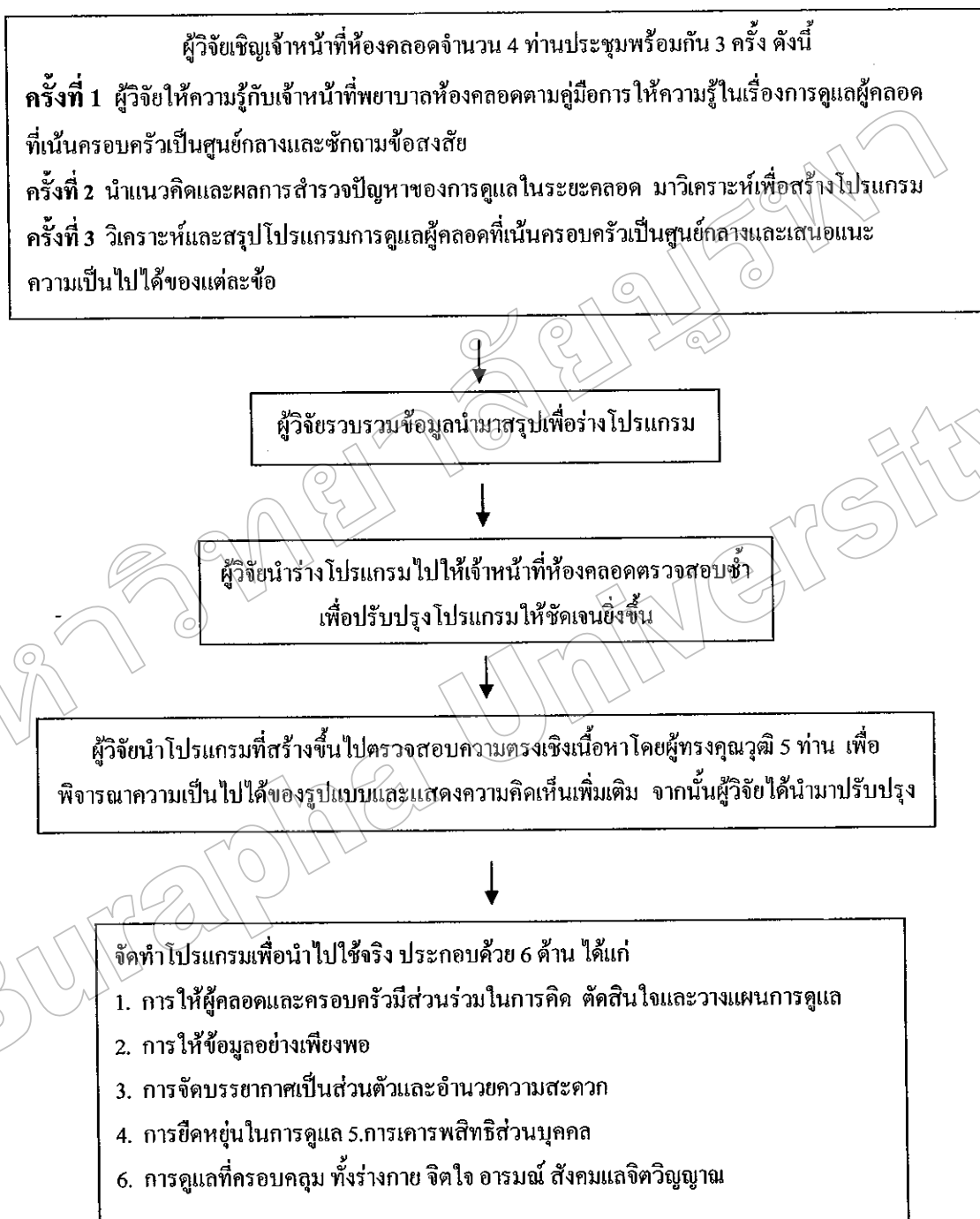
1.2.5.4 การยืดหยุ่นในการดูแล

1.2.5.5 การเคารพสิทธิส่วนบุคคล

1.2.5.6 การดูแลที่ครอบคลุม ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและ

จิตวิญญาณ

การสร้างโปรแกรมการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางสามารถสรุปได้ดังนี้

ภาพที่ 3 การสร้างโปรแกรมการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง

1.3 คู่มือการใช้โปรแกรมการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง ที่ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล ผู้วิจัยและเจ้าหน้าที่ห้องคลอดร่วมกันจัดทำขึ้น เพื่อให้สามารถนำโปรแกรมไปใช้ได้ในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล โดยใช้โปรแกรมการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางในระยะต่าง ๆ ของการคลอดประกอบด้วย 6 ด้านได้แก่ การให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจและวางแผนในการดูแล การให้ข้อมูลอย่างเพียงพอ การจัดบรรยากาศส่วนตัวและการอำนวยความสะดวก การเคารพสิทธิส่วนบุคคล การยืดหยุ่นในการดูแล และการดูแลที่ครอบคลุมทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ

1.4 แผนการสอน เรื่อง “การปฏิบัติตัวในระยะคลอดสำหรับผู้คลอดและครอบครัว” เพื่อสอนผู้คลอดที่มีอายุครรภ์ 34-36 สัปดาห์ และสอนครอบครัวที่เข้าไปช่วยเหลือผู้คลอดในระยะคลอด ประกอบด้วย ความรู้เรื่องการคลอด การปฏิบัติตัวในระยะคลอด การช่วยเหลือผู้คลอดเพื่อลดความเจ็บปวดในระยะคลอด การควบคุมการหายใจ การดูแลความสุขสบายทั่วไปของผู้คลอด อาการผิดปกติที่ต้องมาโรงพยาบาลทันที และการให้บริการของเจ้าหน้าที่ห้องคลอดต่อผู้รับบริการ

1.5 คู่มือการปฏิบัติตัวในระยะคลอดสำหรับผู้คลอดและครอบครัว เพื่อทบทวนความรู้และแนวทางในการปฏิบัติในระยะคลอด ประกอบด้วย ความรู้เรื่องการคลอด การปฏิบัติตัวในระยะคลอด การช่วยเหลือผู้คลอดเพื่อลดความเจ็บปวดในระยะคลอด การควบคุมการหายใจ การดูแลความสุขสบายทั่วไปของผู้คลอด อาการผิดปกติที่ต้องมาโรงพยาบาลทันที การให้บริการของเจ้าหน้าที่ห้องคลอดต่อผู้รับบริการ

ขั้นตอนการจัดทำแผนการสอนและคู่มือในการดำเนินการวิจัย

1. กำหนดวัตถุประสงค์
2. ทบทวนเนื้อหาจากตำรา จากนั้นจัดทำเป็นแผนการสอนและคู่มือขึ้น
3. นำเครื่องมือในการดำเนินการวิจัยไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาให้สอดคล้องในเนื้อหาที่เหมาะสม

4. นำคู่มือที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดลองใช้กับผู้คลอดและครอบครัวที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างและได้ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องอีกครั้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

ชุดที่ 1 แบบสอบถามผู้คลอด ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้คลอด ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการบริการของผู้คลอด ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิด

การดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางของฟิลลิปส์ (Philips, 1996; 1998) ซึ่งเนื้อหา

แบ่งเป็น 6 ด้าน มีข้อคำถามจำนวน 35 ข้อ ประกอบด้วย

1. ด้านการให้ผู้คลอดและครอบครัวมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจและวางแผนการดูแล มีข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1-6
2. ด้านการให้ข้อมูลอย่างเพียงพอ มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 16-20
3. ด้านการจัดบรรยากาศเป็นส่วนตัวและอำนวยความสะดวก มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 21-25
4. ด้านการยืดหยุ่นในการดูแล มีข้อคำถามจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 27-28
5. การเคารพสิทธิส่วนบุคคล มีข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 29-34
6. ด้านการดูแลที่ครอบคลุมทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ มีข้อคำถามจำนวน 11 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 35-45

แบบสอบถามนี้เป็นแบบการประมาณค่า 4 อันดับ ตั้งแต่พอใจมาก ถึง ไม่พอใจ ดังนี้
 พอใจมาก หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของท่านมากที่สุด (ให้คะแนน 4 คะแนน)

พอใจปานกลาง หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็น แต่มีบางส่วนเท่า ๆ กัน ไม่ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของท่าน (ให้คะแนน 3 คะแนน)

พอใจน้อย หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของท่านน้อย (ให้คะแนน 2 คะแนน)

ไม่พอใจ หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของท่านเลย (ให้คะแนน 1 คะแนน)

แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยได้แนวคิดมาจาก แบบวัดการปรับตัวในชีวิตคู่ (Dyadic Adjustment Scale) ของสเปาเนียร์ นำมาเป็นแนวทางในการ สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ประเมินสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสของผู้คลอดและครอบครัว จำนวน 12 ข้อ แบบสอบถามนี้เป็นแบบการประมาณค่า 4 อันดับ ตั้งแต่มาก ถึง ไม่เคยเลย ดังนี้
 มาก หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นและรู้สึกของท่านมากที่สุด (ให้คะแนน 4 คะแนน)

ปานกลาง หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นและรู้สึกแต่มี บางส่วนเท่า ๆ กัน ไม่ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของท่าน (ให้คะแนน 3 คะแนน)

น้อย หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นและรู้สึกของท่านน้อย (ให้คะแนน 2 คะแนน)

ไม่เคยเลย หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นและรู้สึกของท่านเลย (ให้คะแนน 1 คะแนน)

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ครอบครัว

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของครอบครัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการบริการของครอบครัว ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางของฟิลลิปส์ (Philips, 1998) ซึ่งเนื้อหาแบ่งเป็น 5 ด้าน มีข้อคำถามจำนวน 21 ข้อ ประกอบด้วย

1. ด้านการให้ผู้คลอดและครอบครัวมีส่วนร่วมในการคิดตัดสินใจและวางแผนการดูแล มีข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1-6
2. ด้านการให้ข้อมูลอย่างเพียงพอ มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 16-20
3. ด้านการจัดบรรยากาศเป็นส่วนตัวและอำนวยความสะดวก มีข้อคำถามจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 24-25
4. การเคารพสิทธิส่วนบุคคล มีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 30-32 และ 34
5. ด้านการดูแลที่ครอบคลุมทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ มีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 39 และ 43-45

แบบสอบถามนี้เป็นแบบการประมาณค่า 4 อันดับ ตั้งแต่พอใจมาก ถึง ไม่พอใจ ดังนี้
พอใจมาก หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของท่านมากที่สุด (ให้คะแนน 4 คะแนน)

พอใจปานกลาง หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็น แต่มีบางส่วนเท่า ๆ กันไม่ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของท่าน (ให้คะแนน 3 คะแนน)

พอใจน้อย หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของท่านน้อย (ให้คะแนน 2 คะแนน)

ไม่พอใจ หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของท่านเลย (ให้คะแนน 1 คะแนน)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยได้แนวคิดมาจากแบบวัดการปรับตัวในชีวิตคู่ (Dyadic Adjustment Scale) ของสเปาเนียร์นำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อมาประเมินสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสของผู้คลอดและครอบครัว จำนวน 12 ข้อ แบบสอบถามนี้เป็นแบบการประมาณค่า 4 อันดับ ตั้งแต่มาก ถึง ไม่เคยเลย ดังนี้

มาก หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นและรู้สึกของท่านมากที่สุด (ให้คะแนน 4 คะแนน)

ปานกลาง หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นและความรู้สึกแต่มีบางส่วนเท่า ๆ กัน ไม่ตรงกับความรู้สึกและความคิดของท่าน (ให้คะแนน 3 คะแนน)

น้อย หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นและความรู้สึกของท่านน้อย (ให้คะแนน 2 คะแนน)

ไม่เคยเลย หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นไม่ตรงกับความเห็นและความรู้สึกของท่านเลย (ให้คะแนน 1 คะแนน)

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ (Content Validity)

1.1 โปรแกรมการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง คู่มือให้ความรู้แก่พยาบาลในเรื่องการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง คู่มือการใช้โปรแกรมการดูแลผู้คลอดที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางที่ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล แผนการสอนเรื่อง “การปฏิบัติตัวในระยะคลอดของผู้คลอดและครอบครัว” และคู่มือการปฏิบัติตัวในระยะคลอดของผู้คลอดและครอบครัว ผู้วิจัยได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน หลังจากนั้นผู้วิจัย นำมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ตามความเหมาะสมของภาษาและสอดคล้องกับบริบทไทยตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและ นำไปทดลองใช้กับผู้คลอดและครอบครัวที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 ราย เพื่อประเมินความสามารถในการเข้าใจเนื้อหาแล้วนำข้อบกพร่องที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำมาใช้จริง

1.2 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้คลอดและครอบครัว แบบสอบถาม

ความพึงพอใจในบริการ แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส ผู้วิจัยได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน หลังจากนั้นผู้วิจัย นำมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ตามความเหมาะสมของภาษาและสอดคล้องกับบริบทไทยตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วจึง นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบไปหาความเชื่อมั่นก่อนนำมาใช้จริง

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ได้แก่ แบบสอบถามความความพึงพอใจในบริการของผู้คลอดและครอบครัว และแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสซึ่งผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำมาใช้กับผู้คลอดและครอบครัวที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่โรงพยาบาลศรีมหาโพธิ จำนวน 30 ครอบครัว แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Co efficiency) ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจในบริการของผู้คลอด 35 ข้อ เท่ากับ

.97 สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส 12 ข้อ เท่ากับ 0.86 แบบสอบถามความพึงพอใจในบริการของ
ครอบครัว 21 ข้อ เท่ากับ .91 สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส 12 ข้อ เท่ากับ .84

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา เสนอผู้อำนวยการ
โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อชี้แจงและขออนุญาตการเก็บรวบรวมข้อมูล ห้องคลอดระหว่าง
เดือนพฤศจิกายน-มีนาคม 2548 - 2549

1.2 ติดต่อขออนุมัติจากหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยบูรพา
หัวหน้าพยาบาลห้องคลอด เพื่อชี้แจงทราบถึงภาระงานวิจัย วัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือ เพื่อ
ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3 ขออนุญาตหัวหน้าห้องคลอด เพื่อจัดห้องสำหรับกลุ่มทดลอง และชี้แจง
โครงการวิจัยและการดำเนินการวิจัยโดยขอให้เจ้าหน้าที่ห้องคลอดทุกคนทราบ

1.4 ขออนุญาตหัวหน้าหน่วยฝากครรภ์ เพื่อจัดเตรียมสถานที่สำหรับสอนผู้คลอดและ
ครอบครัวกลุ่มทดลอง และขออนุญาตเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร

2. ขั้นตอนการ

2.1 ผู้คลอดกลุ่มควบคุมดำเนินการดังนี้

2.1.1 ครั้งที่ 1 ผู้วิจัยพบผู้คลอดที่มารับบริการที่แผนกฝากครรภ์ ผู้วิจัยสร้าง
สัมพันธภาพ แนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์ ของการวิจัยการเข้าร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา
และขั้นตอนการวิจัยพร้อมทั้งขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย พร้อมทั้งหนังสือเชิญครอบครัว
ทั้งนี้ในวันที่จะมาฝากครรภ์ครั้งต่อไปเพื่อให้ผู้คลอดนำครอบครัวมาด้วย

2.1.2 ครั้งที่ 2 ผู้วิจัยพบครอบครัวผู้คลอด สร้างสัมพันธภาพ แนะนำตัว ชี้แจง
วัตถุประสงค์ของการวิจัยการเข้าร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และขั้นตอนการวิจัยพร้อมทั้ง
ขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย และมอบแผ่นพับของโรงพยาบาลที่จัดทำขึ้น ผู้วิจัยวัด
สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสตามแบบสอบถามก่อนการทดลอง

2.1.3 เมื่อผู้คลอดและครอบครัวกลุ่มควบคุมเข้าใจการดำเนินการวิจัยแล้ว ผู้วิจัย
คัดสรรร่วมโครงการวิจัยไว้ที่สมุดฝากครรภ์ กลุ่มควบคุมซึ่งเป็นบัตรสีฟ้าเพื่อนำไปแสดงต่อ
เจ้าหน้าที่ห้องคลอดเพื่อนำมาคลอด

2.1.4 เมื่อผู้คลอดกลุ่มควบคุมมาคลอดและแสดงบัตรต่อเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่
จะแจ้งให้ผู้วิจัยทราบทันทีที่ได้รับไว้

2.1.5 จัดให้ผู้คัดลอกกลุ่มควบคุมที่มีคุณสมบัติตรงตามกำหนดเข้าพักในห้องคลอด โดยได้รับการดูแลตามปกติจากเจ้าหน้าที่ห้องคลอด

2.1.6 หลังคลอด 24 ชั่วโมงผู้วิจัยวัดความพึงพอใจในบริการตามแบบสอบถามของผู้คลอดและครอบครัว และอีก 4 สัปดาห์วัดสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสตามแบบสอบถามหลังการทดลอง

2.2 ผู้คัดลอกกลุ่มทดลอง ดำเนินการดังนี้

2.2.1 ครั้งที่ 1 ผู้วิจัยพบผู้คลอดที่มารับบริการที่แผนกฝากครรภ์ ผู้วิจัยสร้างสัมพันธภาพ แนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์ ของการวิจัยการเข้าร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และขั้นตอนการวิจัยพร้อมทั้งขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย พร้อมทั้งหนังสือเชิญครอบครัวทั้งนั้วันที่จะมาฝากครรภ์ครั้งต่อไปเพื่อให้ผู้คลอดนำครอบครัวมาด้วย

2.2.2 ครั้งที่ 2 ผู้วิจัยพบครอบครัวผู้คลอด สร้างสัมพันธภาพ แนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยการเข้าร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และขั้นตอนการวิจัยพร้อมทั้งขอความร่วมมือ ผู้วิจัยสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล และวัดสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสตามแบบสอบถามก่อนการทดลอง ในการดำเนินการวิจัยและนัดครั้งต่อไป

2.2.3 ครั้งที่ 3 สอนกระบวนการคลอดและวิธีปฏิบัติตัวในระยะคลอดของผู้คลอดและครอบครัวในวันที่มาฝากครรภ์ เป็นรายคู่ ครั้งละ 1-3 คู่ โดยใช้แผนการสอนการปฏิบัติตัวในระยะคลอดของผู้คลอดและครอบครัว ใช้เวลาในการสอนประมาณ 20-30 นาที (ผู้คลอดมาพร้อมกับครอบครัว) เมื่อผู้คัดลอกกลุ่มทดลองได้รับการสอนเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยมอบคู่มือการปฏิบัติตัวในระยะคลอดสำหรับผู้คลอดและครอบครัวคนละ 1 เล่ม เพื่อนำกลับไปทบทวน ทดลองปฏิบัติซ้ำที่บ้านและนำคู่มือมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติในวันที่ผู้คลอดมาคลอดด้วย ผู้วิจัยนำผู้คลอดและครอบครัวสร้างความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่พยาบาลห้องคลอด เยี่ยมชมสิ่งแวดล้อมภายในห้องคลอด แนะนำการเตรียมของใช้มาคลอดและสอบถามความต้องการเพิ่มเติมและผู้วิจัยติดบัตรเข้าร่วมโครงการที่สมุดฝากครรภ์สำหรับแสดงต่อเจ้าหน้าที่ห้องคลอดในวันที่มาคลอด สำหรับกลุ่มทดลองจะเป็นสีชมพู

2.2.4 เมื่อผู้คัดลอกกลุ่มทดลองมาคลอดและแสดงบัตรต่อเจ้าหน้าที่ห้องคลอด เจ้าหน้าที่จะโทรแจ้งผู้วิจัยทันทีที่รับไว้

2.2.6 จัดให้ผู้คัดลอกกลุ่มทดลองเข้าไปพักในห้องที่จัดเตรียมไว้โดยให้ครอบครัวเข้าไปให้การช่วยเหลือ ได้รับการดูแลจากเจ้าหน้าที่พยาบาลและผู้วิจัย

2.2.7 หลังทดลอง 24 ชั่วโมงผู้วิจัยวัดความพึงพอใจในบริการตามแบบสอบถามของผู้ทดลองและครอบครัว และอีก 4 สัปดาห์วัดสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสตามแบบสอบถามหลังการทดลอง

3. การเก็บข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยวัดก่อนและหลังการทดลองดังที่กล่าวในขั้นตอนการเมื่อสิ้นสุดการพบผู้ทดลองและครอบครัวผู้วิจัยกล่าวขอบคุณและสิ้นสุดสัมพันธภาพ และเปิดโอกาสให้ซักถามเมื่อมีข้อสงสัยเพื่อเป็นการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือ

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้ตระหนักถึงการเคารพในความเป็นบุคคลของผู้ทดลองและครอบครัว โดยผู้ทดลองและครอบครัวเป็นผู้ตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยด้วยตนเอง ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนด ติดต่อและแนะนำตัวต่อผู้ทดลองและครอบครัว เพื่อเชิญเข้าร่วมการวิจัย พร้อมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์การศึกษาวิจัย บอกขั้นตอนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล บอกประโยชน์และความเสี่ยงใดบ้างที่ได้รับจากการวิจัย ข้อมูลที่ได้รับทุกอย่างจะเก็บเป็นความลับและใช้เพื่อประโยชน์ทางวิชาการและเสนอในภาพรวม ไม่มีชื่อกลุ่มตัวอย่างปรากฏอยู่แต่จะใช้รหัสแทนชื่อในกรณีที่ผู้ทดลองและครอบครัวปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยหรือถอนตัวจากการวิจัยภายหลัง ไม่ว่าเหตุผลใดก็ตาม ผลจากการปฏิเสธไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ทดลองและครอบครัวในการให้การพยาบาลใด ๆ ทั้งสิ้น เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินยอมให้ความร่วมมือในการวิจัย จึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป กำหนดระดับความมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีรายละเอียดในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ทดลองและครอบครัว วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่และการหาค่าร้อยละ
2. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในบริการของผู้ทดลองและครอบครัวระหว่างกลุ่มที่ได้รับการดูแลผู้ทดลองที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางและกลุ่มที่ได้รับการดูแลปกติ โดยใช้สถิติ Independent t- test
3. เปรียบเทียบผลต่างคะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสของผู้ทดลองและครอบครัวระหว่างกลุ่มที่ได้รับการดูแลผู้ทดลองที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางและกลุ่มที่ได้รับการดูแลปกติ โดยใช้สถิติ Independent t- test ดังนี้

การดำเนินการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

